

er ukendt, mens den i Danmark sikkert er fuldt så almindelig som i England. Enhver interesseret bedes støtte denne på mange måder vigtige undersøgelse ved at besvare følgende spørgeskema:

1. Lokaltet (by, landsby, stedets navn), hvor flaskerne er åbnet.
2. Hvilke fuglearter drejer det sig om.
3. Hvilket år blev uvanen først iagttaget.
4. Hvilket år var iagttageren første gang i stand til at iagttage uvanen (d. v. s. da brugen af mælkeflasker blev indført på stedet eller da iagttageren flyttede til stedet).
5. Hvilken type af flaskelukke (papdæksel, metalkapsel, osv.) er blevet åbnet.
6. Hvilken metode anvendte fuglene for at åbne flaskerne.
7. Eventuelle andre bemærkninger.
8. Iagttagerens navn og adresse.

Besvareelserne, der udmærket kan skrives på dansk, bedes sendt til R. A. HINDE, Edward Grey Institute, 91 Banbury Road, Oxford, England. (Red.)

ANMELDELSER

C. J. TILLISCH: Falkejagten og dens historie. (164 pp., 65 tekstfig.). — P. HAASE OG SØN, København 1949. Pris: 20 kr.

Ved gennemgang af det foreliggende arbejde, hvori gives en indgående skildring af falkejagten og dens historie, hæfter man sig først og fremmest ved det store arbejde, som forfatteren har præsteret ved sine omfattende og grundige kildestudier og dernæst ved den klare og læseværdige fremstilling af emnet, som er blevet resultatet af hans flittige gransken. I en række kapitler gives, foruden en fremstilling af falkejagtens historie, indgående besked om hvilke rovfuglearter, der har været anvendt til denne jagt, hvorledes disse arter er blevet indfanget, tæmnet og trænet, hvorledes jagten med dem har foregået og hvilke sygdomme de har været plaget af. Desuden omtales i et kapitel falkejagten specielt i Danmark og fangsten af de i fortiden højt skattede falke fra Skandinavien og Island, og i et andet berettes om falkejagten i nutiden, medens bogen afsluttes med en engelsk oversættelse af de forhold, som vedrører Danmark, Norge, Sverige og Island efterfulgt af en tabel, som gengiver falkonersprogets forskellige udtryk på dansk, engelsk, fransk og tysk. Mange og instruktive illustrationer støtter hele fremstillingen.

En enkelt unøjagtighed skal påtales og en slem sprogblokmst skal anholdes: På pag. 15 skriver forf., at "den grønlandske jagtfalk er dobbelt

så stor som Vandrefalken”, hvilket tør siges at være en mild overdrivelse, og på pag. 19 læser man om Duehøgen følgende uforståelige passus: “Den er ikke en så udholdende flyver som Falken, men var billigere at holde — man anvendte således ikke hest til den — og egnede sig i særlig grad til at skaffe madvildt”. — Trods ovennævnte “skønhedspletter” er der dog al grund til at lykønske forfatteren med hans smukke arbejde som også typografisk fremtræder i et meget tiltalende klædebon, og som for den danske ornithologiske litteratur betyder en værdifuld forøgelse.

VAGN HOLSTÆIN.

TH. FRØLICH & B. PALM: Dansk Fugleforskning I. (13 pp., hektograferet). — København 1949.

En større kreds af danske ornithologer, ialt 40, har arbejdet sammen på at skaffe nærmere underretning om fuglenes ankomsttider her i landet. Forff. har gjort et stort og fortjenstfuldt arbejde ved at samarbejde alle iagttagelserne og gøre dem tilgængelige for andre på denne måde. Den hektograferede form er en udmærket måde at offentliggøre på, når det gælder en større materialesamling som den foreliggende. Et resume af undersøgelsens resultater vil senere fremkomme her i tidsskriftet. Den pågældende undersøgelse, der foretoges i 1943, er indskrænket til spurvefuglene (foruden ganske enkelte andre arter), og vi har nu for denne gruppes vedkommende nøjagtige oplysninger om ankomsterne forskellige steder i landet, dels “første individ set” dels “første større antal”. At alle iagttagelser stammer fra samme år frembyder endvidere den fordel, at man direkte kan sammenligne de enkelte arters data og på den måde finde rækkefølgen i ankomsten. Det viser sig desuden, at der er visse småforskelle i ankomsttiden i de forskellige landsdele. Der havde dog sikkert kunnet påvises større forskelle, hvis forf. havde anmodet om at låne iagttagelsesmaterialet fra den dæværende fuglestation på Christiansø, hvor der dengang blev foretaget nøjagtige, daglige optællinger. Ved udstrækning til større landområder vil — med et stort antal iagttagere — endnu bedre resultater kunne opnås, især angående forsøg på at finde overensstemmelse mellem ankomstforhold og klima. I denne forbindelse tænker man naturligvis især på Sverige og Nordtyskland. Sidstnævnte land foretager for tiden lignende undersøgelser, idet ialt 110 iagttagere samarbejder for at finde ankomsttiderne i dette store område; jf. H. BRUNS: Ankunft der Zugvögel und Sangesbeginn in Nord- und Westdeutschland 1948, etc. — Ornithol. Abhandlungen 2, 1949, p. 1—20.

Når som i dette tilfælde et større antal personer medvirker, som kun kan foretage iagttagelser i en sparsom fritid, løber man den risiko, at første-agttagelserne klumper sig sammen på søn- og helligdage. Forff. har været klare over dette forhold, og meddeler at det glædeligvis ser ud til, at dette ikke spiller nævneværdig rolle i iagttagelsesmaterialet. En anden fare, at de medvirkendes uensartede kvalifikationer skal indvirke på resultaterne, er vistnok elimineret derved, at forff. personligt kender og står inde for samtlige medarbejders nøjagtighed. Man må ønske forff. og deres kreds af medarbejdere tillykke med dette store arbejde og håbe,

at de vil udstrække det til andre fuglegrupper og vil optage forbindelse med tilsvarende udenlandske iagttagnet.

F. S.

G. TIMMERMANN: Die Vögel Islands. Erster Teil, 2. Häfte (Folge 2) und Zweiter Teil. — Visindafélag Íslendinga 28, 1949, p. 239—524, 5 fotogr. tavler, 5 tekstfig.

Med denne del er forf.s store arbejde om de islandske fugle afsluttet, idet der er gået over 10 år siden sidste hefte så lyset, naturligvis begrundet i krigsforholdene. Til gengæld er manuskriptet ført à jour og alle nyere fund er medtaget. I de to afsluttende kapitler af 1ste del hører man om de islandske trækfugle og vinterfuglene, mens 2den del er en systematisk og biologisk oversigt over hele fuglefaunaen. Denne del danner arbejdets tyngdepunkt og giver udmærkede oplysninger om udbredelse og livsforhold hos de enkelte arter, baseret dels på den omfangsrige litteratur, dels på egne iagttagelser. Disse beskrivelser hviler på et stort kendskab til emnet og indeholder meget nyt, men det er en fejl at man ikke altid i beskrivelserne får at vide, hvad der skyldes andre forff. og hvad der er baseret på egne erfaringer. Vil man f. eks. se, hvad man nu ved om Thorshanens ynglen på Island, får man en beskrivelse af dens biologi og læser at den er sjælden, men man får ikke at vide, om forf. overhovedet selv har set den. Der er en del nyttige undersøgelser over flere arters næring, stemmer, yngleforhold m. m., og der gives ligeledes noget nyt hist og her om udbredelsen. Forf. formodning om, at de på Island optrædende Blisgæs er trækfugle fra Grønland er fornylig blevet bevist gennem den grønlandske ringmærkning. Mindre gode er de systematiske afsnit, der som oftest er andenhånds og ikke videre værdifulde. I det store og hele er det imidlertid et udmærket brugbart værk med mange nye oplysninger om de islandske fugles udbredelse og levevis og med kritiske kommentarer til de ældre opgivelser.

F. S.

J. FISHER: Bird Recognition. Vol. I. Sea-Birds and Waders. (190 pp., mange tekstfig.). — PENGUIN BOOKS, Middlesex, England 1947. Pris: 2/6 sh.

At udarbejde en ekskursionsfauna er letterere sagt end gjort. Forsøget er udført mange gange, som regel ikke med heldigt resultat. Men denne lille lommebog, udarbejdet af den ypperlige engelske ornitholog JAMES FISHER, synes at være det helt rigtige, i hvert fald er han kommet idealet så nær, som det nu engang er muligt. Bogen, let og handy i lommeformat, omhandler hav- og strandfugle og skal efterfølges af to andre om resten af de i England optrædende fugle. Teksten, der ved hver art højst omfatter en side, er delt i 5 sektioner: Feltkendetegn, yngleforhold, udbredelse, træk samt en kort oversigt over litteraturen om den pågældende arts biologi. Feltkendetegnene er naturligvis de vigtigste; de er udtømmende, og holdt i en knap og koncis stil. Størrelsesangivelserne er udmærkede idet forf. deler fuglene i 10 grupper, benævnt fra "tiny" til "gigantic", hvis mål er angivet i indledningen. Hver art er illustreret med tre figurer, som hver siger mere end lange beskrivelser. For det første

et vellignende billede af selve fuglen, dernæst et kort over udbredelsen på de britiske øer, hvor ynglepladser er indtegnet med sort, andre områder, hvor arten er iagttaget, med gråt, og endelig et cirkelformet diagram skildrende årets forløb, med angivelser af tidspunkterne for træk, æg, unger m. m. i alle detaljer for den pågældende art. Bogen sluttet med flugtbilleder af de fleste omhandlede arter. Dette forbilligede værk, der lige så godt kan anvendes for danske fugle, bør anskaffes af alle ornithologer. Om ikke andet, spring en biograftur over, bogen koster ikke mere end en enkelt billet.

F. S.

R. PERRY: Shetland Sanctuary. Birds on the Isle of Noss. (298 pp., mange fotograf. tavler, 2 kort). — FABER & FABER Lmt., London 1948. Pris: 25 sh.

Forf., der tidligere har skrevet flere lodige fuglebøger, bl. a. om Lundy Island, har tilbragt flere somre på den lille ø Noss i Shetlands Øerne. Noss er ubeboet (når undtages i fårenes læmmetid om foråret) og er ganske overladt fuglene. Her er store kolonier af Ride, Lomvie, Sule, Kjøve, m. m., så her er rig lejlighed til studier for en ornitholog. Forf.s fornemste objekt var dog Storkjøven (*Stercorarius skua*), shetlændernes berømte Bonxie, som tidligere var truet med udryddelse men af hvilken øen nu huser en bestand på over 100 par. PERRY har i detaljer fulgt denne arts yngleforhold, ligesom han har lange kapitler om Sulen og Kjøven, mere korte anmærkninger om de andre arter. En række smukke fotografier illustrerer de omtalte arter. Fuglelivet minder i højeste grad om Færøernes, og den velskrevne og interessante bog, som giver mange nye oplysninger (især om parringsbiologien), kan derfor også påregne interesse herhjemme.

F. S.

ORNITHOLOGIE ALS BIOLOGISCHE WISSENSCHAFT. Festschrift zum 60. Geburtstag von ERWIN STRESEMANN (22. Nov. 1949). Herausgegeben von ERNST MAYR & ERNST SCHÜZ. (291 pp., 49 tekstfig.). — CARL WINTER, Heidelberg 1949. Pris: 18 DM.

ERWIN STRESEMANN står som vor tids førende ornitholog, ikke blot i sit næsten universelle kendskab til fuglene, men også som den iderige og originale forsker, der fremfor nogen har gjort ornithologien til en biologisk videnskab, og hvis betydning for fugleforskningens udvikling næppe kan overvurderes. En række forskere, hvoraf mange er at betragte som hans elever, har i anledning af hans 60 års fødselsdag udgivet et festskrift, omhandlende emner inden for de fleste områder af ornithologien. Af de ialt 28 bidrag, skrevet af tyskere, franskmænd, englændere, amerikanere, hollændere og finner, er de fleste af høj videnskabelig standard. Danske ornithologer vil de følgende artikler sikkert interessere mest: Spørgsmålet om sexuel dominans (M. N. NICE), Sølvmågens yngleforhold (N. TINBERGEN), Halsmuskulaturens biologiske anatomi hos sangfuglene (P. PALMGREN), Bestandsvingninger m. m. hos Storken (E. SCHÜZ), Trækselskaber (H. G. v. SCHWEPPEBURG). I forbindelse med dette festskrift må også nævnes, at de sachsiske ornithologer har ønsket at fejre

prof. STRESEMANN med et særligt festskrift, der har fået titlen "Beiträge zur Vogelkunde" (udg. af G. CREUTZ (280 pp., AKADEMISCHE VERLAGSGESELLSCHAFT, Leipzig 1949)). Det indeholder 9 afhandlinger, de fleste af mere lokal interesse. Nævnes må imidlertid en yderst interessant afhandling om Strudsens ynglebologi (K. M. SCHNEIDER) og en undersøgelse af to populationer af Broget Fluesnapper (*Muscicapa hypoleuca*) (G. CREUTZ). Udgivelsen af disse festskrifter er et tegn på, at de tyske ornithologers virkestrang nu igen har fået mulighed for at udfolde sig.

F. S.

KARL-HERMAN FORSSLUND & KAI CURRY-LINDAHL: Natur i Dalarna. Med förord av landshövding GUSTAF ANDERSSON. (336 pp., mange tekstfig.). — SVENSK NATUR, Stockholm 1949. Pris: 27 sv. kr.; indb. 33.50 sv. kr.

I den statelige serie af svenske landskabsbeskrivelser er turen nu kommet til Dalarna (de sidste bind af serien anmeldt i D. O. F. T. 43, 1949, p. 287). Dette landskab regnes for et af de skønneste i Sverige, med den mest afvekslende natur, hvor alle landskabsformer er repræsenteret undtagen kystens. Det smukke billedmateriale giver et godt indtryk deraf. Flere artikler drejer sig væsentligst om fuglene. KAI CURRY-LINDAHL & SVEN A. MELLQVIST fortæller om hvirveldyrene i Dalarna, med mange fortræffelige fuglefotografier, førstnævnte endvidere om fuglelivet på Fulu-fjäll i det nordvestlige Dalarna, E. LIND om søerne Liljan og Björklustern og deres fugle, og J. PALM om fuglesøen Hovran. De fleste af artiklerne er imidlertid botaniske, et vidnesbyrd om at enhver svensk akademiker er orienteret i denne videnskabsgren, en arv fra Linnétiden. Det er bemærkelsesværdigt så mange "nationalparker", d. v. s. reservater, som findes i Dalarna, og hver får sin beskrivelse, illustreret af udmærkede fotografier.

F. S.

H. JOHANSEN: Fortsatte Resultater af Ringmærkningerne 1931—47. Nr. 16. — Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhist. Forening 111, 1949, p. 169—182.

Zool. Museums ringmærkninger, der i år er udtrakt til Færøerne, har givet en række interessante resultater: Sule (*Morus bassanus*) fra Færøerne til V. Afrika, Middelhavet og Biskaya Bugten, Mellemskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*) ialt 15 udenlandske genfangster fra England, Frankrig (de fleste), Tyskland, Holland, Spanien, Jugoslavien, Italien og Spansk Marokko, Tinksmed (*Tringa glareola*) til Italien, Ride (*Rissa tridactyla*) 2 til Grønland og 1 til Newfoundland fra Hirsholmene, Natravn (*Caprimulgus europaeus*) til Italien, Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*) til Italien. Der er imidlertid mange andre interessante genfangster i denne oversigt, men pladshensyn forbyder en nærmere gennemgang. Genfangstlokaliteterne er nu forsynet med koordinater, et glædeligt fremskridt, men et tidsrøvende arbejde for forf. Ved de jagtbare fugle — her tænkes især på andefuglene med mange lokale genfangster — vilde det have været nyttigt med en angivelse af antallet af mærkede fugle, så

man kunne dømme om beskydningens betydning, eller i det mindste en kommentar derom til orientering for læserne.

F. S.

VIKING FONTAINE: Göteborgs Naturhistoriska Museums ringmærkninger av flyttfåglar under 1947. — Göteborgs Musei Årstryck 1948, p. 72—97. Göteborg 1949.

Ialt er i året 1947 13.650 fugle mærket af 154 personer. Interessante resultater: Broget Fluesnapper (*Muscicapa hypoleuca*) til Frankrig og Spanien, Tårnfalk (*Falco tinnunculus*) fra Skåne til Checkoslovakiet, Rørhøg (*Circus aeruginosus*) til Italien, Glente (*Milvus milvus*) til Frankrig, Fiskeørn (*Pandion haliaëtus*) til Danmark (sept.), Holland, Frankrig (2) og Portugal, alle fra efterårstrækket aug.-okt., Mudderklire (*Tringa hypoleucos*) fra Lappland til Frankrig, Havterne (*Sterna paradisaea*) fra Skåne til Danmark, 16 år gammel; og af i udlandet mærkede fugle en Hvid Vipstjert mærket som vinterfugl i Ægypten, genfundet i Halland, og Ishavslomvie (*Uria aalge hyperborea*) fra Murmankysten, genfundet som vinterfugl ved Bohusläns kyst. Sidstnævnte fugl er ny for Sverige, hvilket ikke er nævnt i teksten.

F. S.

P. JESPERSEN: Notes on Fulmars and other Birds in the Southern North Sea in the Month of May. — British Birds 42, 1949, p. 257—259, 1 tekstfig.

Det er sjældent at ornithologer har lejlighed til at opholde sig i længere tid ude midt på havet. Dr. JESPERSEN har imidlertid under det danske havundersøgelsesskib "Danas" togt i maj 1948 tilbragt flere uger midt ude i Nordsøen og opnoterede og talte her de iagttagne fugle. Talrigest sås Mallemuken (*Fulmarus glacialis*), som var særlig hyppig på Doggerbankerne (op til 80 set), men også en del Rider (*Rissa tridactyla*) og Sildemåger (*Larus fuscus*) iagttoges, mens Sule (*Morus bassanus*) og Storkjove (*Stercorarius skua*) kun viste sig en enkelt gang. Selv midt i yngletiden er Nordsøen således ikke helt fugletom.

F. S.

P. JOHNSEN: Notes on the Danish Louse-Flies (*Diptera: Hippoboscidae*). — Entomologiske Meddelelser 25, 1948, p. 278—298, 9 tekstfig.

Kendskabet til de danske fugles snyltere er i de senere år steget betydeligt, hvilket også har kunnet følges gennem referater i D. O. F. T. Den ny afhandling af PALLE JOHNSEN beskæftiger sig med de såkaldte Lusefluer, som for en stor del lever på fugle. Den såkaldte Svalebider (*Stenopteryx hirundinis*) lever kun på svaler, som forøvrigt er de mest parasitplagede af alle fugle. Andre, især *Ornithomyia*-arterne, findes på vidt forskellige fugle, og forf. har i overskuelige tabeller samlet alle kendte værts-arter. Interessant er det, at flere fund af disse fluer er gjort på fyrskibe, hvilket tør tages som bevis på, at snylterne følger fuglene på trækket. Forf. opfordrer alle, som finder snyltende fluer på fugle, om at indsende dem til ham (Adr.: Zoologisk Museum, København) med oplysning om hvilken fugleart de er fundet på, dato og findested.

F. S.

FINN SALOMONSEN: The European Hybrid-Population of the Great Grey Shrike (*Lanius excubitor* L.). — Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhist. Forening **111**, 1949, p. 149—161.

Over størstedelen af Nordeuropa danner Stor Tornskade en bastard-population, der af forf. er analyseret på basis af Zool. Museums materiale, ligesom disse bastarders opståen og historie søges forklaret udfra geologiske data.

F. S.

FINN SALOMONSEN: Ringmærkning af fugle i Vestgrønland 1946 og 1947. — Beretninger vedrørende Grønlands Styrelse 1948, Nr. 1, p. 58—62.

En oversigt over ringmærkningsvirksomheden i Grønland 1946 og 1947. I det pågældende tidsrum mærkedes ialt 4719 fugle og genfangedes 192 i Grønland og 31 udenfor landet. Tabeller viser de enkelte arters mærknings- og genfangststal samt skydeprocenter for de jagtbare fugle-

F. S.
